

जास्रवम् । सव्यशालूकम् । कुचैका । मोरटः ।
चीरम् । किलाटः । प्रपानकम् । तालास्थि-
शस्यम् । बालतालम् । स्नेहनम् । दुष्टवारि ।
विरुद्धपानान्नम् । असात्मपानान्नम् । विष्ट-
म्भीनि । गुरुणि ।

फलवर्ति वमिं स्नेदं लङ्घनं चापतर्पणम् ।
विशेषादलसे कुर्याद्विष्ट्यामतिसारवत् ॥ * ॥

अथ क्रिमिरोगे पथ्यम् ।

आस्थापनम् । कायविरचनम् । शिरोविर-
चनम् । धूमः । कफप्राणि द्रव्याणि । शरीर-
मार्जना । पुरातनवेणवरक्तशालयः । पटोलम् ।
वेनायम् । रसोनम् । वास्तूकम् । हुताशः ।
मन्दारदलम् । सर्षपाः । नवीनमोचम् । वृहती-
फलम् । तिक्तानि नालीचदलानि । मौषिक-
मांसम् । विडङ्गम् । पिचुमर्दपक्वम् । पथ्या ।
तिलतेलम् । सर्षपतेलम् । सौवीरम् । युक्तम् ।
तुषोदकम् । मधु । पचेलिमतालम् । अरु-
चकरम् । गोमूत्रम् । ताम्बूलम् । सुरा । नृगा-
ण्डजम् । औदुम्बराज्यप्रवासि । रामठम् ।
चारः । अजमोदा । खदिरः । वत्सकम् ।
जम्बीरनीरम् । सुषवी । यमानिका । सुराङ्गा-
गुरुसिंशपोद्भवचारः । तिक्तकटुकषावरसाः ॥ * ॥

क्रिमिरोगे अपथ्यं यथा ।

हृदिः । तदेगविधारणम् । विरुद्धपानाशनम् ।
दिवानिद्रा । द्रवद्रव्यम् । पिष्टान्नम् । अजीर्ण-
भोजनम् । घृतम् । माषः । दधि । पत्रशाकम् ।
मांसम् । पयः । अम्बुः । मधुररसः ॥ * ॥

अथ पाण्डुरोगे पथ्यम् ।

हृदिः । विरेचनम् । पुरातनयवगोधूमशालयः ।
सुत्राङ्गीमखराणां यूषः । जाङ्गलजरसः । पटो-
लम् । वृहङ्गुष्ठाण्डम् । तरुणकदलीफलम् ।
जीवन्ती । चुरः । मत्स्याची । गुडूची । तण्डु-
लीयकम् । पुनर्नवा । द्रोणपुष्पी । वार्त्ताङ्गः ।
लशुनद्वयम् । प्रकाशम् । अभया । विम्बी । शिङ्गी
मत्स्यः । गोमूत्रम् । घात्री । तक्रम् । घृतम् ।
तेलम् । सौवीरकम् । तुषोदकम् । नवीनतम् ।
गन्धसारः । हरिद्रा । नागकेशरम् । यवचारः ।
लौहभस्म । कषायद्रव्यम् । कुङ्कुमम् । चरखयोः
सन्धौ नाभेर्द्वाङ्गुलादधः मस्तके हस्तयोर्गले
स्तनकक्षयोर्मध्ये च दाहः । यथादोषमिदं पथ्यं
पाण्डुरोगवता भवेत् ॥ * ॥

पाण्डुरोगे अपथ्यं यथा ।

रक्तसुतिः । धूमपानम् । वमिः । वेगधारणम् ।
स्नेदनम् । मैथुनम् । शिम्बी । पत्रशाकानि ।
रामठम् । माषः । अम्बुपानम् । पिण्याकः ।
ताम्बूलम् । सर्षपः । सुरा । नृङ्गलणम् । दिवा-
स्वप्नः । तीक्ष्णानि । लवणानि । सिन्धुविन्याद्रि-
जातनदीनां जलम् । सर्वोप्यन्धानि । दुष्टाभः ।
विरुद्धाशनानि । गुरुवन्तम् । विदाह्यनि ॥ * ॥

अथ रक्तपित्ते पथ्यम् ।

अधोगमे हर्दनम् । ऊर्ध्वनिर्गमे विरेचनम् ।
उभयत्र लङ्घनम् । पुरातनः । घटिकशालिकोद्रव-

प्रियङ्गुनीवारयवप्रश्रुतिकाः । सुहः । मखरः ।
चणकः । तुवरी । सुकुचकः । चिङ्गटः । वमि-
मत्स्यः । शृङ्गः । कपोतः । हरिणः । यवः ।
लावः । शरालिः । पारावतः । वर्तकः । वकः ।
उरभः । कालपुच्छः । कपिञ्जलः । कषायवर्गः ।
गोदुग्धघृतम् । अजादुग्धघृतम् । महिषीघृतम् ।
पनसम् । पियालम् । रम्भाफलम् । कचटम् ।
तण्डुलीयः । पटोलम् । वेनायम् । महाद्रुकम् ।
पुराणकुष्ठाण्डफलम् । पकतालम् । तद्वीजजलम् ।
वासा । खादूनि । विखम् । दाडिमम् । खर्जूर-
म् । घात्री । मिषिः । नारिकेलम् । कशेरु ।
शृङ्गाटकम् । पौष्करम् । कपित्थम् । शालू-
कम् । परूषकम् । भूनिम्बशाकम् । पिचुमर्द-
पत्रम् । तुम्बी । कलिङ्गम् । लाजशक्तवः ।
द्राक्षा । सिता । माचिकम् । ऐच्छवम् । श्रीतो-
दकम् । औद्भिदवारि । सेकः । अयगाहः ।
शतघौतसर्पिः । अभ्यङ्गः । शिशिरप्रदेहः ।
हिमानिलः । चन्दनम् । इन्दुपादाः । मनोऽनु-
कूलविचित्रकथा । धारायुहम् । सुशीतं भूमि-
युहम् । वैदूर्यसुक्तामणीनां धारणम् । रम्भोत्-
पलाम्भोरुहपत्राणां शय्या । चौमाम्बरम् ।
सुशीतोपवनम् । प्रियङ्गुः । चन्दनरुक्षितानां
वराङ्गनामालिङ्गनम् । पद्माकरसरित्स्नान-
चन्द्रोदयहिमवद्दरीसुशीतगिरिनिर्भराणामा-
लिङ्गनम् । श्रुतिप्रशस्तकीर्तनम् । प्रवीणनीरम् ।
हिमवाल्का ॥ * ॥

रक्तपित्ते अपथ्यं यथा ।

आयामः । अध्वनिषेवणम् । रविकरः । ती-
क्ष्णानि कर्माणि । चोभः । वेगधारणम् ।
चपलता । हस्त्यश्वयानानि । स्नेदः । अससुतिः ।
धूमपानम् । सुरतः । क्रोधः । कुलथः । गुडः ।
वार्त्ताङ्गः । तिलः । माषः । सर्षपः । दधि ।
चारः । कौपयः । ताम्बूलम् । नलदाम्बु ।
मद्यम् । लशुनम् । शिम्बी । विरुद्धाशनम् । कटु ।
अम्बुम् । लवणम् । विदाहद्रव्यम् ॥ * ॥

अथ राजयक्ष्माणि पथ्यम् ।

घृतपक्वमरिचजीरकसंस्कृतलावतित्तिरजरसः ।
दोषाधिकस्य बलिनोऽप्ये नृदुग्धः । गोधूमः ।
सुहः । चणकः । अरुणशालयः । कृतागानि मांस-
नवीनतपयोघृतानि । क्रयाट्मांसम् । जाङ्ग-
लजा रसाः । मार्त्तण्डचक्रकिरणपरिप्रोषितसु-
चूर्णितपक्वफलं लेहम् । रागाः । कामलिकः ।
घाङ्गवः । वेशवारः । शृङ्गाङ्किरणः । मधुर-
रसः । मोचपनसाम्बाणां पक्वफलानि । घात्री ।
खर्जूरम् । पौष्करम् । परूषकम् । नारि-
केलम् । शोभाञ्जनम् । वज्जलम् । नवताल-
शस्यम् । द्राक्षा । मिषिः । माणिमन्थम् ।
सिंहास्यपत्रम् । अजागोमहिषीघृतम् । कृताग-
अयः । कृतागवस्करमूत्रलेपः । मत्स्यखिदा ।
शिखरिणी । मदिरा । रसाला । कर्पूरम् ।
नृगमदः । सितचन्दनम् । अभ्यञ्जनानि । सुरभी-
ययुलेपनानि । ज्ञानम् । वेशरचनम् । अव-

गाहनम् । हर्षम् । सजः । स्मरकथा । नृदु-
गन्धवाहः । गीतानि । लास्यम् । चन्द्ररविः ।
विपक्षी । नृगदृशां सन्दर्शनम् । हेमचूर्णम् ।
सुक्तामणिप्रचूरभूषणधारणम् । होमः । प्रदा-
नम् । अमरपूजा । द्विजपूजा । हृदयान्न-
पानम् ॥ * ॥

राजयक्ष्माणि अपथ्यं यथा ।

विरेचनम् । वेगधारणम् । श्रमः । स्त्री । स्नेदः ।
अञ्जनम् । प्रजागरः । साहसकर्मसेवा ।
रुक्षान्नपानम् । विषमाशनम् । ताम्बूलम् ।
कालिङ्गम् । कुलथम् । माषः । रसोनम् । वेशा-
ङ्कुरः । रामठम् । अम्बुम् । तिक्तम् । कषायः ।
सर्वकटु । पत्रशाकः । चारः । विरुद्धाशनम् ।
शिम्बी । कर्कोटकम् । विदाहद्रव्यम् । ल-
कठिलकम् ॥ * ॥

अथ कासे पथ्यम् ।

स्नेदः । विरेचनम् । हृदिः । धूमपानम् । समा-
शनम् । शालिः । घटिकः । गोधूमः । श्यामाकः ।
यवः । कौद्रवः । आत्मगुप्ता । माषसुत्रकुलथानां
रसाः । आम्बोदकम् । अनूपधन्वदेशभवनविध-
मांसानि । सुरा । पुरातनसर्पिः । कृतागुग्धम् ।
कृतागुग्धम् । वास्तूकम् । घायसीशाकम् ।
वार्त्ताङ्गः । बालमूलकम् । कण्टकारी । कास-
मर्दः । जीवन्ती । सुनिषयकम् । द्राक्षा ।
विम्बी । मातुलुङ्गम् । पौष्करम् । वासकः ।
त्रुटिः । गोमूत्रम् । लशुनम् । पथ्या । बोधम् ।
उष्णोदकम् । मधु । लाजाः । दिवसनिद्रा ।
लघून्यन्नानि ॥ * ॥

कासे अपथ्यं यथा ।

वस्तिः । नस्यम् । अहर्दमोचः । आयामः ।
दन्तघर्षणम् । आतपः । दुष्टपवनः । रजः ।
मार्गनिषेचणम् । विष्टम्भीनि । विदाह्यनि ।
विविधरूक्षाणि । श्लेष्मन्मोहार्कावमिवेग-
विधारणम् । मत्स्यः । कन्दः । सर्षपः । तुम्बी ।
उपोदिका । दुष्टाम्बु । दुष्टान्नपानम् । विरुद्धा-
शनम् । गुरुशीतान्नपानम् ॥ * ॥

अथ श्वासे पथ्यम् ।

विरेचनम् । स्नेदनम् । धूमपानम् । प्रच्छेदनम् ।
दिवास्वपनम् । पुरातनः । घटिकरक्तशालिकुलथ-
गोधूमयवाः । शृङ्गः । अहिंसकः । तिक्तिरः ।
लावः । दधः । शुकादयः । घननृगाः । घन-
पक्षिणः । पुरातनसर्पिः । अजादुग्धघृतम् ।
सुरा । मधु । निदिधिका । वास्तूकम् । तण्डु-
लीयः । जीवन्तिका । मूलकपोतिका । पटो-
लम् । वार्त्ताङ्गः । रसोनम् । पथ्या । जम्बीरम् ।
विम्बीफलम् । मातुलुङ्गम् । द्राक्षा । त्रुटिः ।
पौष्करम् । उष्णवारि । कटुत्रयम् । गोमूत्रम् ।
कफानिलप्राणप्रपानमेवजानि । उच्चः प्रदेशान्
पार्श्वयुग्मे करस्थयोर्मध्यमयोर्हयोः कण्ठकूपे च
प्रदीप्तलौहेन दाहः ॥ * ॥

श्वासे अपथ्यं यथा ।

मूत्रोद्गारच्छर्दिहृत्कासानां रोधः । नस्यम् ।